

Asia: VN/31662/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta

Kuluttajatuotteiden turvallisuutta koskevat ehdotukset

Kuluttajatuotteiden turvallisuudesta annetun lain soveltamisala ja käsitteet

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta (VN/31662/2023).

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lakia sovellettaisiin kuluttajatuotteisiin. Kuluttajatuotteilla tarkoitettaisiin niitä tuotteita, jotka kuuluvat yleisen tuoteturvallisuusasetuksen soveltamisalaan. Lakia sovellettaisiin siis silloin, kun sovelletaan yleistä tuoteturvallisuusasetusta. Vaikka kuluttajatuotteen käsite poikkeaisikin yleisen tuoteturvallisuusasetuksen tuotteen käsitteestä, olisi kansallisen lain ja yleisen tuoteturvallisuusasetuksen soveltamisala yhteneväinen. Tämä johtuu yleisen tuoteturvallisuusasetuksen soveltamisalan rajauksista.

Suomen Yrittäjät katsoo soveltamisalasäännösten olevan perusteltuja ja selkeitä.

Yleisen tuoteturvallisuusasetuksen mukaiset markkinavalvonta- ja muut viranomaiset

Pidämme perusteltuna sitä, että kuluttajatuotteen markkinavalvonta kuuluisi sille viranomaiselle, joka valvoo kuluttajatuotteen turvallisuutta muun lainsäädännön nojalla. Perusteltua on myös se, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi markkinavalvontaviranomainen niiden kuluttajatuotteiden osalta, joiden valvontaa ei muualla säädetä muulle viranomaiselle. Myös Tullin rooli

markkinavalvontaviranomaisena silloin, kun markkinavalvonta kohdistuu esimerkiksi maahantuontiin Euroopan unionin ulkopuolelta ja vientiin Suomesta, on perusteltu.

Viranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet

Suomen Yrittäjät pitää markkinavalvonnan tehostamista tärkeänä tavoitteena. Valvontaviranomaisilla on oltava yhtäläiset mahdollisuudet valvoa tuoteturvallisuutta jakelukanavasta riippumatta, jotta pystytään varmistamaan sekä yritysten tasapuoliset kilpailuedellytykset että korkea ja yhdenmukainen kuluttajansuojan taso.

Seuraamussääntely

Lain 9 §:ssä säädettäisiin niistä yleisen tuoteturvallisuusasetuksen mukaisista velvoitteista, joiden rikkomisesta voitaisiin määrätä seuraamusmaksu. Kunkin toimijan velvoitteet lueteltaisiin omassa momentissaan. Seuraamusmaksun suuruus perustuisi kokonaisarviointiin ja seuraamusmaksu voitaisiin myös jättää määräämättä, esimerkiksi tilanteessa, jossa rikkomus on vähäinen tai seuraamusmaksun määräämistä on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Lisäksi seuraamusmaksu voidaan jättää määräämättä muun muassa silloin, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuojaja, jakelija tai verkko-markkinapaikan tarjoaja on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen eikä rikkomus ole vakava tai toistuva.

Katsomme seuraamusmaksusta säätämisen olevan perusteltua. Seuraamusmaksujen määräämisen tulee kuitenkin olla johdonmukaista ja tapauskohtaiselle harkinnalle tulee antaa painoarvoa. Tilanteissa, joissa yritys pyrkii toteuttamaan veloitteensa asianmukaisesti, mutta tahattoman virheen tai väärinymmärryksen vuoksi ei täysin noudata vaatimuksia, on usein kyse vähäisestä rikkomuksesta ja seuraamusmaksun määrääminen voi olla kohtuutonta. Erityisesti silloin, kun yritys ryhtyy välittömästi rikkomuksen havaittuaan toimenpiteisiin sen korjaamiseksi.

Muut asiat

-

Kulutuspalvelujen turvallisuutta koskevat ehdotukset

Kulutuspalvelujen turvallisuudesta annetun lain soveltamisala ja käsitteet

Lain soveltamisala pysyisi pitkälti samanlaisena kuin voimassa olevan lain soveltamisala. Omaisuus jäisi kuitenkin suojattavien kohteiden ulkopuolelle. Kulutuspalvelulla tarkoitettaisiin sellaista palvelua, joka on tarkoitettu käytettäväksi tai jota olennaisessa määrin käytetään yksityiseen tai siihen rinnastettavaan kulutukseen. Pykälässä on myös määritelty keskeisimmät käsitteet ja annettu soveltamisalapoikkeukset.

Suomen Yrittäjät katsoo lain soveltamisalan pysymistä samanlaisena perusteltuna ratkaisuna. Pidämme tärkeänä, että kaupallisten toimijoiden kilpailuedellytykset ovat tasapuoliset. Korkea ja yhdenmukainen kuluttajansuojan taso sekä taloudellisten toimijoiden velvollisuuksien kohtuullisuus ovat tavoitteita, joiden välille tulee käytännön soveltamisessakin löytää tasapaino.

Kulutuspalvelun turvallisuuden arviointi

Lain 3 §:ssä säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden täytyessä kulutuspalveluja pidettäisiin turvallisena sekä seikoista, joihin kiinnitetään huomiota kulutuspalvelun turvallisuutta arvioitaessa. Kulutuspalvelun turvallisuus edellyttäisi muun muassa sitä, että kulutuspalvelusta ei aiheudu sen käyttäjille tai muille sen välittömässä vaikutuspiirissä oleville sellaista terveysvahingon vaaraa, joka ei ole hyväksyttävissä.

Katsomme turvallisuuden arviointia koskevan pykälän olevan perusteltu. Kulutuspalvelun turvallisuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota useisiin tekijöihin, esimerkiksi kulutuspalvelun turvallisuutta koskevaan muuhun lainsäädäntöön, sitä koskeviin kansainvälisiin ja kansallisiin standardeihin, valvontaviranomaisen ohjeisiin ja kulutuspalvelujen käyttäjien kohtuullisiin odotuksiin. Useisiin tekijöihin perustuva turvallisuusarviointi on perusteltua, koska kulutuspalvelujen turvallisuusriskit voivat olla hyvin erilaisia. Turvallisuuden arvioinnin on toimittava myös käytännössä ja säännöksestä seuranneita vaikutuksia on mahdollisesti arvioitava vielä myöhemmin.

Palveluntarjoajan velvollisuudet ja niiden riskiperusteinen soveltaminen

Palveluntarjoajan velvollisuuksista säädettäisiin lain 2 luvussa. Velvollisuuksia olisivat muun muassa huolellisuusvelvollisuus, selvilläölovelvollisuus, vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi, suunnittelu ja toteutus sekä turvallisuuden jatkuva seuranta ja parantaminen. Pidämme riskiperusteista soveltamista perusteltuna lähtökohtana, sillä se huomioi palveluntarjoajien ja tarjottavien palvelujen erilaisuuden, mahdollistaen tapauskohtaisen harkinnan ja arvioinnin. Samalla palveluntarjoajan velvollisuuksien on kuitenkin oltava riittävän tarkkoja ja kohtuullisia, jotta velvollisuudet eivät aiheuta epävarmuutta, eikä niistä aiheudu kohtuutonta hallinnollista taakkaa.

Valvontakeinot ja -menettelyt

Lain noudattamista valvoisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, joka on myös voimassa olevan lain mukainen valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisen pääasiallinen tehtävä olisi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen valvonta. Valvontaviranomaisella olisi muun muassa tarkastusoikeuden turvin oikeus päästä alueelle, huoneistoon ja muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy olisi tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Jos valvontaviranomainen arvioisi onnettomuuden syyn selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi, se voisi tutkia tietoonsa tulleen kulutuspalvelusta aiheutuneen onnettomuuden.

Suomen Yrittäjät pitää turvallisuuden varmistamista ja samalla toimijoiden tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaamista tärkeinä tavoitteina. Onnettomuuksien asianmukainen tutkiminen on tärkeää, jotta vastaavilta onnettomuuksilta vältytään jatkossa. Tavoitetta onnettomuuksien estämisestä tukee myös valvontaviranomaisen velvollisuus tiedottaa tietyistä päätöksistään sekä onnettomuuden tutkinnan tuloksista. Pidämme perusteltuna lähtökohtana sitä, että valvontaviranomaisen on pyrittävä saamaan palveluntarjoaja vapaaehtoisesti korjaamaan tarjoamansa kulutuspalvelun tai toimintansa lainvastaisuus.

Seuraamussääntely

-

Muut asiat

-

Nurmela Niko
Suomen Yrittäjät ry